

Kiváltság

A tízéves Linda volt a család egyetlen tagja, aki nagyon is szeretett ébren lenni.

Norman Muller még a begyógyszerezett, egészségtelen szundikálásán keresztül is hallotta lányát. (Alig egy órával korábban sikerült álomba zuhannia végre, bár inkább érezte magát úgy, hogy elájul a kimerültségtől, mintsem kényelmesen elaludt volna.)

A kislány az ágya mellett állt és rázogatta.

- Papi! Papi, kelj fel! Kelj fel, Papi!

Elfojtott egy nyögést.

- De Papi! Több rendőr van kint, mint bármikor máskor! Rendőrautók meg minden!

Norman Muller valahogy kinyitotta a szemét, és álmatagon a könyökére támaszkodott. Kezdődött a nap, amely odakint gyengén ébredezett; előreküldte a hajnalt, de még csak a szürkesség nyomorult csírája hajtott ki - olyan nyomorultnak tűnt, amilyenek Ő érezte magát. Hallotta, ahogy a felesége. Sarah már a reggelivel zörög a konyhában és apósa, Matthew kitartóan köhécsel a fürdőben, Nem kételkedett benne, hogy Handley ügynök már tettere készen várja.

Eljött a nap.

A választás napja.

Kezdjük azzal, hogy ez az év is ugyanolyannak tűnt, mint bármelyik másik. Talán az elnökválasztás miatt egy kicsivel rosszabbnak, de ha ebből a szempontból nézzük, akkor nem volt rosszabb más elnökválasztási évnél.

A politikusok mind a „nahccerű” választógépről és a kiszolgálójaként tevékenykedő „elektronikus” intelligenciáról beszéltek. A sajtó ipari számítógépekkel (a New York-i Times és a St. Louis-i Post-Dispatch saját számítógépekkel rendelkezett) elemezte a helyzetet, és mindennap újabb ötletekkel szolgált az eredményt illetően. A kommentátorok és rovatvezetők egymást kritizálva találgatták, hogy melyik megye lesz a választás vidám győztese.

Az adott esztendő különlegességére az utalt elsőként, hogy Sarah Muller így szólt férjéhez október 4-én {pontosan egy hónappal a választás napja előtt} este:

- Cantwell Johnson szerint idén Indiana a soros. Ő a negyedik, aki ezt mondja. Csak gondolatok bele! Pont a mi államunk!

Matthew Hortenweiler kihúzta húsos képét a kezében tartott újság mögül és morcos tekintettel morogta oda:

- Azokat a fickókat azért fizetik, hogy hazudjanak. Ne hallgass rájuk!

- De már négyen is, Apa - ellenkezett Sarah szelíden. - Mind a négyen Indianát mondták.

- A Hawkins-Smith Törvény szerint - jegyezte meg Norman hasonlóan szelíden

- Indiana állam kulcsfontosságú, Matthew. Ahogy az indianapolisi gyűlés szerint is. Az...

Matthew riadt tekintettel vágott közbe:

- De Bloomingtont vagy Monroe megyét senki sem említette, ugye?

- Hát... - kezdte Norman, de Linda közbeleszólt:

- Te is szavazol az idén. Papi? - kérdezte hegyes kis álla fölött, miközben egyik beszélőről a másikra pillantott.

Norman elnézően mosolygott.

- Nem hiszem, kedves.

Azonban ez a beszélgetés az elnökválasztás egyre fokozódó izgalmaival telt év októberében zajlott le, miközben Sarah Muller csendben álmodozott. Vágyakozva jegyezte meg:

- Hát nem lenne csodálatos, ha mégis?

- Ha szavaznék? - Norman Muller olyan kis szőke bajszot viselt, amitől a fiatal Sarah szeretnivalóan kedélyesnek látta. Idővel azonban a bajusz fokozatosan megöszült, és ez elmosta minden különlegességét. A férfi homlokára a bizonytalanság rajzolt egyre mélyülő vonalakat, és úgy általában véve szolgálkét sohasem hitegette azzal az ábránddal, hogy nagynak született vagy bármilyen körülmények között nagyvá válna. Volt felesége, munkája, kislánya, és ritka emelkedett vagy nyomott hangulatai kivételével alapvetően egy az élettel kötött, meglehetősen jó alkunak tekintette mindezt. Ezért a felesége gondolatai által felvett irány kissé zavarba ejtette és nem kicsit nyugtalanította.

- Tudod, kedvesem - kezdte kétszázmillió ember él az országban, és ezzel az eséllyel felesleges akár egyetlen pillanatot is elvesztegetni erre a dologra.

A felesége így válaszolt:

- De Norman! Te is tudod, hogy nem kétszázmillióról van szó. Eleve csak a húsz és hatvan közöttiek számítanak, és közülük is csak a férfiak, így már csak nagyjából ötvenmillió az egyhez az esély. És ha tényleg

Indiana...

- Akkor egy és egynegyed millió az egyhez - vágott közbe a férje. - Ilyen eséllyel nem szívesen fogadnál egy lóversenyen, ugye? Inkább vacsorázzunk!

- Francos hülyeség - mormolta Matthew az újságja mögül.

Linda ismét megkérdezte:

- Te is szavazol az idén, Papi?

Norman megrázta a fejét, és mind átvonultak az ebédlőbe.

Október 20-ra Sarah izgatottsága felfokozódott. A kávésbögre felett jegyezte meg, hogy Schultzné szerint a „jó pénz” mind Indianában van, márpedig Schultznéről illik tudni, hogy az egyik rokona egy tanácsstag titkáráként dolgozik.

- Azt is mondta, hogy Villers elnök beszédet fog mondani Indianapolisban.

Norman Mullernek nehéz napja volt a boltban, és fáradtsága okán csak egy szemöldökráncolással reagált a kijelentésre.

A fővárossal és a kormánnyal krónikusan elégedetlen Matthew Hortenweiler azonban nem hagyta szó nélkül:

- Ha Villers beszédet mond Indianában, akkor biztos vagyok benne, hogy a Multivac Arizonát fogja kiválasztani. Annak a gombafejűnek nincs mersze közelebb merészkedni.

Ha illő módon megtehetette, Sarah mindig figyelmen kívül hagyta apja megjegyzéseit.

- Nem értem, miért nem jelentik be a2 államot, amint kiderült, hogy melyik az. Azután azon belül a környéket és így tovább. Akkor akiket már kizártak, azok megnyugodhatnak .

- Ha ezt tennék - jegyezte meg Norman a politikusok keselyüként követnék a bejelentéseket. Mire leszükítenék egy adott városra, kongresszusi tagokat látnál minden sarkon.

Matthew összehúzta a szemét, és ujjaival idegesen fésült bele gyér, ősz hajába.

- Mindenképpen olyanok, mint a keselyűk. Ide figyeljtek...

- Apa, ne... - mormolta Sarah.

Matthew hangja úgy nyomta el ellenkezését, mintha meg sem szólalt volna.

- Ide figyeljtek! Ott voltam, amikor felállították a Multivacot. Azt mondták, hogy ez majd véget vet a partizánpolitikának. Többé senki sem költheti kampányra a választók pénzét. Nincs több vigyorgó senki, akit benyomtak vagy bekampányoltak a kongresszusba mega Fehér Házba. Erre mi történt? Többet kampányolnak, mint valaha, csak most vakon. Küldenek valakit Indianába a Hawkins-Smith Törvény értelmében, és másvalakit meg Kaliforniába, nehogy megint előforduljon a Joe Hammer- helyzet. Szerintem meg el kéne törölni ezt az egész rendszert. Vissza a jó öreg...

- Nagypapi! Nem akarod, hogy Papi is szavazzon az idén? - kérdezett közbe Linda.

Matthew rámosolygott a kislányra.

- Ne törődj ezzel! - Ezután ismét Normanhez és Sarah-hoz fordult.

- Volt idő, amikor még én is szavaztam. Odavonultam a szavazófülkéhez, megrángattam a karokat, és szavaztam. Nem volt benne semmi különös, csalt annyit mondtam, hogy „ez és ez a fickó az én emberem, úgyhogy rá szavazok”. Ma is így kellene lennie.

Linda izgatottnak tűnt.

- Te is szavaztál, Nagypapi? Tényleg szavaztál?

Sarah gyorsan odahajolt, hogy lecsitítsa és később ne keljen szárnyra valami ostoba pletyka a környéken.

- Nem számít, Linda. Nagypapi nem egészen úgy gondolta, ahogy szavazni szokták. Azt a fajta szavazást mindenki csinálta, de az nem is volt igazi szavazás.

- Akkor nem volt igazi, amikor még csak kisfiú voltam! - csattant fel Matthew.

- Amikor huszonkettő voltam, Langley-re szavaztam, és az már igazi szavazás volt. Ugyan a szavazatom nem ért sokat, épp csak annyit, mint mindenki másé. Mint bárki másé. És akkor még nem volt ott a Multivac, hogy...

Norman félbeszakította:

- Oké, Linda, ideje lefeküdni! Ne kérdezősködj a szavazásról! Mire nagy leszel, mindent tudni fogsz.

Adott neki egy steril puszit, azután a kislány némi anyai noszogatás közepette, vonakodva távozott. Még hallatszott, ahogy alkut köt: ha azonnal végrehajtja a szokásos fürdési rituálét, akkor tévézhet az ágyban negyed tízig.

Október 31-én, pénteken a kislány lehajtott fejjel és hátratett kézzel állt meg nagypapja mellett.

- Nagypapi! - szólt, és megvárta, hogy az újságpapír leereszkedjen, felfedje a bozontos szemöldököt és

alatta a finom ráncok között ülő szemet.

- Igen?

Linda közelebb lepett, es mindkét karját az öreg térdére tette, így annak teljesen félre kellett húznia az újságot.

- Tényleg szavaztál, Nagypapi? - kérdezte a lányka.

- Hallottad, hogy mondtam, nem? - kérdezett vissza Matthew. - Szerinted füllentettem?

- Nem, persze. De Mami azt mondta, hogy akkoriban mindenki szavazott.

- Mert így is volt.

- Az meg hogy lehet? Hogy tudott mindenki szavazni?

Matthew komoly tekintettel nézett rá, azután felemelte és a térdére ültette unokáját. Még le is halkította kicsit a hangját.

- Tudod, Linda, úgy negyven évvel ezelőtt mindig mindenki szavazott. így akartuk eldönteni, hogy ki legyen az Egyesült Államok új elnöke. A demokraták és a republikánusok is jelöltek valakit, és mindenki megmondhatta, hogy melyik jelöltet akarja. Amikor eljött a választás napja, összeszámolták, hogy mennyi ember akarta a demokrata jelöltet és mennyi a republikánust. Akinek több szavazata volt, azt választották meg elnöknek. Érted már?

Linda megfontoltan bólintott, és feltette a következő kérdését:

- De honnan tudhatta mindenki, hogy kire szavazzon? A Multivac mondta meg nekik?

Matthew szemöldöke hatalmas ívbe hajlott.

- Ők maguk dönthették el, kicsi lány.

Linda el akart húzódni, mire a nagyapja ismét halkabban szólalt meg:

- Ne ijedj meg, nem haragszom rád. De tudod, néha egész éjszaka azt számolták, hogy ki mit mondott, és az emberek türelmetlenek lettek. Ezért találták fel a különleges masinákat, amelyek megnézték az első néhány szavazatot, azután összehasonlították őket az ugyanarról a helyről származó tavalyi szavazatokkal. így a masinák kiszámolták, hogy mennyi lenne az összes szavazat és kit kell megválasztani. így már érted?

A lányka bólintott.

- Olyan volt, mint a Multivac.

- Az első számítógépek még sokkal kisebbek voltak, mint a Multivac. De a masinák egyre nagyobbak lettek, és egyre kevesebb szavazatból meg tudták mondani, hogy kit kell megválasztani. Azután végül megépítették a Multivacot, és az máj' egy szavazatból is ki tudja számolni.

Amikor a történet ismerős részhez ért, Linda elmosolyodott.

- Az jó.

Matthew a homlokát ráncolva ellenkezett:

- Nem jó. Nem szeretném, hogy egy gép mondja meg, hogyan szavaznék, ha egy bohóc Milwaukee-ban azt mondja, hogy nem tetszenek neki a magas árak. Lehet, hogy én másra akarnék szavazni, csali mert úgy tartja kedvem. Lehet, hogy nem is akarnék szavazni. Lehet, hogy...

De Linda kicsavarta magát a nagyapja öléből, és sietősen visszavonulót fűjt.

Az ajtónál belefutott az édesanyjába. Az édesanyjába, aki még épp csak betoppant, nem vette le sem a kabátját, sem a kalapját, úgy zihálta:

- Fuss tovább, Linda, ne legyél útban Anyának!

Azután Matthew-hoz fordult, közben felemelte kalapját, és visszasimította haját a helyére:

- Agathánál voltam.

Apja bíráló tekintettel mérte végig, de még egy morrantással sem tisztelte meg a bejelentést, csak szótlánul visszafordult az újságjához.

Sarah kigombolta a kabátját, és zavartalanul folytatta:

- Kitalálod, mit mondott?

Matthew hangos zörgéssel lapozott egyet az újságon, csak foghegyről vetette oda:

- Nem nagyon érdekel.

- Apa... - kezdte Sarah, de nem volt ideje kiadni a dühét. El kellett mondania a hírt, és egyedül Matthew hallgathatta meg, ezért inkább folytatta:

- Agatha férje, Joe rendőr, tudod, és azt mondta, hogy tegnap éjjel egy egész kamionnyi titkosszolgálatos jött Bloomingtonba.

- Nem engem keresnek.

- Hát nem érted, apa? Titkosszolgálatos ügynökök jöttek, és már majdnem választási idő van. Itt, Bloomingtonban!

- Biztos valami bankrablót keresnek.

- Évszázadok óta nem volt itt bankrablás... Reménytelen vagy, apa!

Azzal eloldalgott.

Norman Muller sem fogadta a híreket nagyobb lelkesedéssel.

- Na de Sarah! Joe honnan tudta, hogy titkosszolgálati ügynökök érkeztek? - kérdezte nyugodtan. - Nem ragasztják a homlokukra az igazolványukat.

Azonban másnap este, amikor már egy napja novembert mutatott a naptár, az asszony diadalmasan jelenthette be:

-- Bloomingtonban már mindenki azt várja, hogy helyi szavazóra esik a választás. A tévében is mondták, meg a Bloomington News is ezt írja.

Norman kényelmetlenül fészkelődött. Le sem tagadhatta volna, hogy elszorult a torka a gondolattól. Ha a Multivac villáma tényleg Bloomingtonban csap le, az újságírókat, tévéeket, turistákat és mindenféle felfordulást jelent. A férfi kedvelte az élete csendes rutinszerűségét, ám a politika távoli forgószelei kezdtek túl közel jönni.

- Csak pletyka - mondta. - Semmi több.

- Csak várj, és majd meglátod! Csak várj!

Végül kiderült, hogy nem sok idő maradt a várakozásra, mert hamarosan megszólalt a csengő. Amikor Norman Muller kinyitotta az ajtót, és feltette a szokásos kérdést. - „Igen?” -, egy magas, komoly képű férfi válaszolt:

- Maga Norman Muller?

Norman igennel válaszolt, ám ezúttal némileg elhaló hangon. Könnyen ki lehetett találni az idegen kiállításából és hangneméből, hogy végrehajtó hatóságot képvisel, ahogyan jövetele oka is annyira nyilvánvalóvá vált, amennyire lehetetlennek tűnt az előző percben.

A férfi felmutatott egy igazolványt, belépett a házba, becsukta az ajtót, és szinte rituálisan adta elő mondandóját:

- Mr. Norman Muller! Az Egyesült Államok elnökének nevében tudatnom kell önnek, hogy kiválasztották az amerikai választókerület képviselőjévé, amely 2008. november 4-én lesz esedékes.

Norman Muller nehezen bár, de segítség nélkül is sikeresen eljutott a székéig. Sápadtan ült le, a külvilág szinte megszűnt számára, mígnem Sarah vizet hozott, és a kezét paskolva, pánikba esve nyögte férjének, a fogai között:

- Ne borulj ki, Norman! Ne borulj ki! Majd választanak valaki mást.

- Sajnálom, uram! - suttogta Norman, amikor végre sikerült megszólalnia.

A titkosszolgálati ügynök levette a kabátját, kigombolta a zakóját, és kényelmesen leült a díványra.

- Semmi gond - mondta. Mintha a bejelentéssel együtt a hivatalosságát is kiadta volna magából, és átváltozott egy ijesztően természetes, de annál barátságosabb fickóvá. - Már hatodszor tettem meg a bejelentést, és láttam mindenféle reakciót. Egyik sem volt olyan, mint amit a tévében mutogatnak. Tudják, a nagy, elkötelezett pillantás és az a mondat, hogy „Nagy megtiszteltetés, hogy szolgálhatom az országom.” Vagy valami ilyesmi. - Az ügynök kedélyesen felnevetett.

Sarah együtt nevetett vele, bár mintha némi hisztérikus mellézköngye is bujkált volna a hangjában.

- Egy ideig magukkal maradok - jegyezte meg az ügynök. - Phil Handley vagyok, szólítsanak csak Philnek! Mr. Muller nem hagyhatja el a házat a választás napjáig. A maga dolga lesz, asszonyom, hogy beteget jelentsen a férjének a boltban. Maga teheti a dolgát, mint eddig, de senkinek sem szólhat egy szót sem erről az egészségről. Megértette, Mrs. Muller?

Sarah hevesen bólogatott.

- Nem, uram! Egy szót se!

- Rendben. De Mrs. Muller! - Handley hangja és tekintete figyelmeztetővé vált.

- Nem viccelünk! Csak akkor menjen ki, ha muszáj, és akkor is követni fogják. Sajnálom, de így szoktuk.

- Követnek?

- Észre sem fogja venni. Ne aggódjon, csak két napig tart, amíg megteszik a hivatalos nemzeti bejelentést, A lányuk...

- Mái* alszik - szólt közbe Sarah sietve.

- Jó. Azt kell mondaniuk neki, hogy az egyik rokonuk vagyok, vagy egy barát, aki a családdal marad egy ideig. Ha megtudja az igazat, akkor őt is itthon kell tartani. Mindenesetre, az apjának jobb, ha itthon marad.

- Nem fog tetszeni neki - mondta Sarah.

- Nem számít. Most pedig, mivel többen nem laknak magukkal...

- Úgy tűnik, mindent tud rólunk - suttogta Norman,

- Eleget - értett egyet Handley. - Mindenesetre, egyelőre csak ennyit kérek maguktól. Próbálok a lehető legjobban együttműködni és a lehető legkevesebb zavart okozni. A kormány fizeti az ellátásomat, így nem kerülök maguknak semmibe. Éjjelente felvált valaki, aki végig itt fog ülni, ebben a helyiségben, így nem kell törődniük az alvóhellyel sem. Most pedig, Mr. Muller...

- Uram?

- Szólítson csak Philnek! - ismételte meg az ügynök. - A hivatalos bejelentés előtti, kétnapos előkészítés célja az, hogy hozzászokjon a pozíciójához. Jobb szeretjük, ha az új választott a lehető leghétköznapibb állapotban áll a Multivac elé. Csak nyugodjon meg, és próbálja úgy érezni, mintha ez is egy egyszerű hétköznap lenne! Oké?

- Oké - válaszolta Norman, azután hevesen megrázta a fejét. - De nem akarok ekkora felelősséget! Miért én?

- Rendben - felelte Handley - Akkor kezdetnek ezt tisztázzuk. A Multivac sorra vesz minden ismert tényezőt, több milliárd adatot elemez. Azonban egy bizonyos tényező nem ismert, és sokáig nem is válik ismertté. Ez pedig nem más, mint az emberi elme reakciómintázata. Minden amerikaira hatással van, hogy más amerikaiak mit mondanak vagy tesznek, legyen szó akár arról, amit velük tesznek, akár arról, amit ők tesznek másokkal. Bármelyik amerikait el lehetne vinni a Multivachoz szándékvizsgálatra, ennek alapján pedig meg lehetne becsülni az ország minden más polgárának szándékait. Néha néhány amerikai jobban megfelel erre a célra, mint mások ugyanabban az adott időben, függően az abban az évben történt eseményektől. A Multivac szerint idén ön képviseli a legjobban az ország lakosságát. Nem kell, hogy a legokosabb, a legerősebb vagy a legszerencsésebb legyen. A Multivacot pedig nem kérdőjelezzük meg, ugye?

- Nem tévedhetett? - kérdezte mégis Norman.

Sarah türelmetlenül hallgatta a termetes férfit, és leintette a férjét:

- Ne hallgasson rá, uram! Csak ideges, tudja? Egyébként sokat olvas és mindig követi a politikai élet eseményeit.

- A Multivac így döntött, asszonyom - válaszolta Handley. - Az ön férjét választotta ki.

- De mindent tudhat? - erősködött Norman üzött tekintettel. - Nem tévedhetett?

- De igen. Nincs értelme titkolózni. 1993-ban a kiválasztott szavazó szélütést kapott alig két órával azelőtt, hogy értesíthették volna. Ezt a Multivac sem jelezte előre, mert nem tudhatta. A kiválasztott szavazó lehet mentálisan instabil, erkölcsileg nem megfelelő vagy akár hűtlen is a hazájához. A Multivac sem tudhat mindent mindenkiről, amíg bele nem táplálják a megfelelő adatokat. Emiatt mindig készenlétben állnak az alternatívaként választott személyek. Nem hiszem, hogy ezúttal szükségünk lenne bármelyikükre. Az egészsége jó, Mr. Muller, és tanulmányoztuk az élettörténetét is. Ön megfelel.

Norman a kezébe temette arcát, és mozdulatlanul ült.

Sarah próbálta menteni a helyzetet:

- Holnap reggelre jobban lesz. Csak hozzá keli szoknia a gondolathoz. Ennyi az egész.

- Hát persze - értett egyet Handley.

Hálószoabájuk magányában Sarah Muller más, jóval erőteljesebb kifejezéseket használt. A tiráda lényegében ennyiről szólt:

- Szedd össze magad, Norman! Olyan lehetőséget próbálsz eldobni, ami egyszer adódik egy életben!

Norman kétségbeesetten suttogott:

- Megijeszt, Sarah! Ez az egész olyan ijesztő!

- De miért, az isten szerelmére? Csak válaszolnod kell néhány kérdésre.

- Túl nagy a felelősség. Nem tudok szembenézni vele.

- Miféle felelősség? Nincs semmi felelősség. A Multivac téged választott ki. A felelősség a Multivacé. Mindenki tudja, hogy így van.

Norman hirtelen felült az ágyban, a gyötrődök lázadásával ellenkezett:

- Mindenkinek tudnia kellene! De ez nem igaz! Senki...

- Halkabban! - sziszegte Sarah hűvösen. - A belvárosban is hallják a hangodat!

- Senki sem gondolja így - folytatta Norman suttogva. - Amikor az emberek az 1988-as Ridgely-kabinetről beszélnek, akkor azt emlegetik talán, hogy a hihetetlen ígérekkel és a rasszista halandzsával nyert? Hát nem! Mindenki az „istenverte MacComber szavazatát” emlegeti, mivel egyedül Humphrey MacCombernek volt köze az egészhez. Merthogy őt választotta ki a Multivac. Én is mindig ezt mondtam, és először tegnap gondoltam rá, hogy a szegény ördög csak egy egyszerű farmer volt, aki egyáltalán nem kérte, hogy kiválasszák. Akkor miért volt ez az ő hibája, és nem másé? Ma már csak szitkozódva emlegetik a nevét.

- Megint csak gyerekeskedsz - intette le Sarah.

- Csak ésszerű vagyok. Már most megmondom neked, Sarah, hogy nem fogadom el a megbízást. Nem szavaztathatnak, ha én nem akarok szavazni. Majd azt mondom, hogy megbetegedtem. Vagy azt...

Ám a feleségének elege lett.

- Ide hallgass! - suttogta dühösen. - Nem csak magadra kell gondolnod. Tudod, hogy mit jelent az Év Szavazójának lenni. Ráadásul az elnökválasztás évében. Köz- szereplést jelent, hírnevet és talán egy zsák pénzt is...

- És azután mehetek vissza bolti eladónak.

- Nem mégy vissza. Ha van egy kis eszed, minimum aligazgató leszel, és lesz eszed, mert majd én megmondom, hogy mit kell tenned. A közszereplés lényege, hogy te irányítod a tömeget. Csak jól kell kijátszanod a kártyáidat, és szerződésre kényszerítheted a Kennell Stores Kft-t, amely cikkelyeket tartalmaz a fizetéssel és a nyugdíjaddal kapcsolatban.

- Szavazónak lenni nem ezt jelenti, Sarah!

- Neked ezt fogja jelenteni. Ha magadnak vagy nekem nem is tartozol semmivel - egyébként én sem magam miatt akarom ezt akkor is tartozol ennyivel Lindának.

Norman felnyögött.

- Talán nem így van? - csattant fel a nő.

- De igen, drágám - mormolta a férje.

November 3-án megtörtént a hivatalos bejelentés, és Norman elkésett a kihátrálással, nem mintha talált volna elég bátorságot magában a próbálkozáshoz.

A házukat lezárták. A titkosszolgálat ügynökei nyíltan őrizték és senkit sem engedtek be.

Eleinte még szakadatlanul csörgött a telefon, de Phil Handley mindig felvette helyettük egy lebilincselően bocsánatkérő mosollyal. Végül a társa átírányított minden hívást a rendőrségre.

Norman úgy képzelte, hogy ezáltal nem csupán a barátai vidám (és irigy?) gratulációitól, de a hasznos szimatoló üzletemberek pofátlan ajánlataitól és a nemzet politikusainak előre megtervezett hízelgésétől is megmentették. Talán még az elmebetegek halálos fenyegetéseitől is.

Az újságokat kitiltották a házból, hogy kizárják az esetlegesen nyomást gyakorló cikkeket, és a televíziót is kihúzták, pedig Linda hangosan tiltakozott.

Matthew morogva bevonult a szobájába, és ki sem jött többet; unokája a kezdeti izgatottságot követően duzzogni és nyafogni kezdett a házi őrizet miatt. Sarah egyszerre készített ételeket a jelenben és terveket a jövőre nézve; Norman depressziója pedig önfenntartóvá vált.

Végül eljött 2008. november 4 reggele, azaz a választás napja.

A korai reggelihez csak Norman Muller ült le, és ő is gépiesen evett. Még a zuhany és a borotválkozás sem segített helyre tenni a realitásérzékét vagy eloszlatni azt a képzetet, hogy kívül is ugyanolyan koszos, mint amilyenek belül érezte magát.

Handley barátságos hangon minden tőle telhetőt megtett azért, hogy némi normalitást kölcsönözzön a szürke és barátságtalan hajnalnak. (Az időjárás-előrejelzés felhős napról és délelőtti esőről beszélt.)

- Mr. Muller visszatéréséig - mondta Handley - a ház elszigetelve marad, de azután leszállunk magukról, - A titkosszolgálatos ezúttal egyenruhát viselt, amelyhez oldalfegyver is tartozott rézveretes tokban.

- Egyáltalán nem volt terhünkre, Mr. Handley - mosolygott mesterkéltén Sarah.

Norman már a második feketekávéját itta, azután megtörölgette ajkát egy szalvétával, felállt, és elkínzottan jelentette be:

- Mehetünk...

Handley is felállt.

- Rendben, uram. És köszönöm a szíves vendéglátást, Mrs. Muller!

A páncélautó üres utcákon dorombolt végig. Még a korai órához képest is túl üres utcákon.

Handley intett egyet kifelé, és megjegyezte:

- Amióta '92-ben egy bombamerénylet majdnem meghiúsította a Leverett-választást, azóta mindig elterelik a forgalmat az útvonalunkról.

Amikor az autó megállt, a mindig udvarias óriás kíségette Normant egy föld alatti behajtón, amelyet katonák sorfala szegélyezett kétoldalt.

Bevezették egy fényesen kivilágított szobába, amelyben három fehér egyenruhás férfi üdvözölte mosolyogva.

- De hát ez a kórház! - csodálkozott Norman.

- Nincs jelentősége - mondta Handley. - Annyi az egész, hogy a kórház rendelkezik a szükséges

adottságokkal.

- Nos? Mit csináljak?

A titkosszolgálatos bólintott, mire az egyik fehér egyenruhás előrelépett.

- Innen átveszem, ügynök!

Handley hanyagul tisztelgett, majd elhagyta a helyiséget.

- Nem ül le, Mr. Muller? - kérdezte a fehérbe öltözött férfi. - John Paulson vagyok, rangidős programozó.

Az urak Sámson Levine és Peter Dorogobuzh, a segédeim.

Norman tompán rázott kezét a három férfival. A középmagas Paulsont vonásai mosolygáshoz szokott embernek mutatták, tekintetében őszinteség ült. Régimódi, műanyag keretes szemüveget viselt, és a bemutatkozás után rágyújtott. (Norman visszautasította a felkínált cigarettát.)

- Először is, Mr. Muller - szólt Paulson szeretném, ha tudná, hogy nem sietünk. Szeretnénk, ha szükség esetén egész nap velünk maradna, csak hogy hozzászokjon a környezetéhez és megszabaduljon attól a gondolattól, hogy bármi szokatlan történik magával. Semmi klinikai, ha érti, mire gondolok.

- Persze - felelte Norman. - Csak szeretnék minél előbb túl lenni az egészen.

- Megértem. De akkor is szeretnénk, ha tudná, mi is a dolgok menete. Először is, a Multivac nincs itt.

- Nincs? - Belül a depressziója ellenére is nagyon várta már a találkozást. Állítólag fel mér föld hosszú és harminc emelet magas volt, mi több, folyton ötven technikus járta a folyosókat a szerkezeten belül. A számítógép a világ egyik csodájának számított.

Paulson elmosolyodott.

- Nem hordozható, ahogy maga is biztosan tudja. Valójában a föld alatt található és csak nagyon kevés ember tudja, hogy pontosan merre kellene keresnünk. Megértheti, hiszen a Multivac a legértékesebb erőforrásunk. Higgye el, nem csak a választáshoz használjuk!

Norman úgy érezte, a férfi szándékosan ilyen közvetlen, és cselszövést sejtett a háttérben.

- Azt hittem, láthatom. Jó lett volna megnézni.

- Ebben biztos vagyok. Azonban ehhez elnöki parancs kell, amit a Szolgálat ellenjegyez. De sugárátvitellel itt is össze vagyunk kapcsolva vele. Amit a Multivac mond, az itt is kielemezhető, és amit mi mondunk, azt átsugarazzuk közvetlenül a Multivacnak. Így bizonyos értelemben máris találkozott vele.

Norman körülnézett. A helyiség falait szegélyező gépek semmit sem jelentettek a számára.

- Hadd magyarázzam el, Mr. Muller! - folytatta Paulson. - A Multivac máris rendelkezik a döntéshez szükséges információk többségével, legyen szó akár a nemzeti, akár az állami, akár a helyi választásokról. Már csak arra van szüksége, hogy leellenőrizzen néhány kiszámíthatatlan gondolati tényezőt, és ehhez szeretné felhasználni magát. Nem tudjuk megjósolni, hogy miféle kérdéseket tesz majd fel, de valószínűleg magának nem is tűnnek majd túl értelmesnek, mi több, esetleg még mi sem fogjuk megérteni, hogy mit miért kérdez. Megkérdezheti például, hogy mit gondol a szemetészállításról a városában, egyetért-e a központi szeméttel? Vagy megkérdezheti, hogy van-e saját orvosa vagy szükség esetén a Nemzeti Gyógyász Kft. szolgáltatásait veszi igénybe? Eddig érti?

- Igen, uram.

- Bármit is kérdez, maga a saját szavaival válaszoljon, és úgy, ahogy önnek tetszik! Ha úgy érzi, hogy meg kell magyaráznia, amit mond, akkor tegye azt! Beszéljen akár egy órát is, ha szükségét érzi!

- Igen, uram.

- És még valami. Használunk kell néhány egyszerű eszközt. Ezek automatikusan figyelemmel követik a vérnyomását, a szívverését, a bőre vezetőképességét és az agyhullámai mintázatát, miközben beszél. A gépek talán ijesztőnek tűnnek első látásra, de a folyamat teljesen fájdalommentes. Észre sem veszi majd, hogy bekapcsoltuk.

A másik két technikus máris elfoglalta magát egy kerekekre szerelt, fényesre csiszolt masinával.

Normanben felmerült egy kérdés:

- Ez azért van, hogy ellenőrizzék, hazudok-e?

- Egyáltalán nem, Mr. Muller. Nem számít, hogy hazudik-e. Az érzelmi feszültsége annál fontosabb. Amikor a Multivac megkérdezi a véleményét a gyermeke iskolájáról, akkor mondhatja, hogy maga szerint az intézmény túlszűfolt. Ezek csak szavak. Azonban ahogy az agya, a szíve, a hormonai és az izzadságmirigyei válaszolnak, abból a Multivac pontosan meg tudja határozni, hogy miként érez a kérdés tárgyával kapcsolatban. Jobban megérti majd magát, mint saját maga.

- Erről nem hallottam - jegyezte meg a szavazó.

- Persze, biztos voltam benne. A Multivac működésének részletei többnyire titkosak. Amikor távozik, alá kell majd írnia egy okmányt, amelyben megesküszik, hogy sohasem hozza nyilvánosságra a magának feltett kérdések természetét, a kérdezés menetét és általában a történeteket. Minél kevesebbet tudnak a Multivacról,

annál kisebb a valószínűsége, hogy bárki is nyomást tudjon gyakorolni a kiszolgáló személyzetre. - Itt Paulson zordan elmosolyodott.

- Így is épp elég nehéz az életünk.

Norman bólintott.

- Persze, megértem.

- És most... kér valamit enni vagy inni?

- Nem. Köszönöm, most nem.

- Van kérdése?

Norman megrázta a fejét.

- Akkor csak szóljon, ha készen áll!

- Most is készen állok.

- Biztos benne?

- Teljesen.

Paulson bólintott, és intett a többieknek. Azok mindenféle eszközökkel léptek közelebb a rémisztő felszerelés mellől, és Norman Muller érezte, hogy szaporábban veszi a levegőt, mint az imént.

A megpróbáltatás közel három órán át tartott egyetlen rövid kávészünettel és egy zavarba ejtő jelenettel, amelynek egyik főszerepét egy éjjeliedény játszotta. Mindez idő alatt Norman Muller a gépezet fogságában maradt, és a végén már csontig hatoló fáradtságot érzett.

Keserűen gondolt rá, hogy nem lesz nehéz megtartania a hallgatási fogadalmat. A feltett kérdések máris ködös halmazként ülték meg a tudatát.

Azt hitte, a Multivac majd síron túli, emberfeletti hangon szólal meg, amely vibrál és visszhangzik, de nyilvánvalóan csak a túl sok tévézés miatt képzelte így. A valóság aggasztóan nélkülözött minden drámaiságot. A kérdések fémes szalagon, pontkód formájában bújnak elő az egyik szerkezetből, egy másik masina szavakká alakította, és végül Paulson felolvasta őket. Ezután odaadta az épp aktuális kérdést, és ő maga is elolvashatta azt.

Norman egy felvevő mikrofonjába mondta a válaszait, azután visszajátszották neki, és meg kellett erősítenie, miközben még kiegészíthette és megjegyzéseket fűzhetett hozzá, amit természetesen ismét csak felvettek. Mindezt betáplálták a mintázatkészítőbe, amely elsugározta a pontkódot a Multivacnak.

Az egyik kérdés, amelyikre épp emlékezett, elképesztően hétköznapi volt:

- Mit gondol a tojás áráról?

De már befejezték, és a technikusok óvatosan leszedegették az elektródákat a különféle testrészeiről, lebontották a lüktető szalagot a felkarjáról, és arrébb tolták az összes gépezetet.

Norman felállt, mély és reszketeg lélegzetet vett. mielőtt megkérdezte:

- Ennyi? Készen lennénk?

- Még nem egészen - felelte Paulson sietősen, de szavait megnyugtató mosoly kísérte. – Meg kell kérnünk, hogy maradjon még egy órát.

- Miért?

- Ennyi ideig tart, amíg a Multivac beleszövi az új adatokat abba a több trillió másikba, amit eddig tápláltunk bele. Tudja, több ezer választási adatot kell figyelembe vennie. Ez egy igen összetett folyamat. Emellett kialakulhattak egyenlőtlen kampányok itt és ott, egy számvevőség az arizonai Phoenixben vagy egy tanácsnoki hely az észak-karolinai Wilkesboróban ugyancsak kétséges adatokat jelenthet. Ilyen esetekben a Multivacnak lehet, hogy fel kell tennie még egy-két tisztázó jellegű kérdést.

- Nem - jelentette ki határozottan a férfi. - Nem megyek végig ezen az egészen még egyszer.

- Valószínűleg nem is kell - válaszolta Paulson megnyugtató hangon. - Ritkán van rá szükség. Mindenesetre, maradnia kell. - Acélos tónus, halovány árnyéknál alig több lopózott a hangjába:

- Tudja, nincs választása. Muszáj.

Norman fáradtan ült le. Vállat vont.

Ismét Paulson szólalt meg:

- Nem hagyhatjuk, hogy elolvassa az újságot, de ha érdekli egy krimi vagy szeretne sakkozni egyet, akkor segíthetünk eltölteni az időt. Csak szóljon!

- Köszönöm nem, csak várok.

Átvezették egy kis szobába a kikérdezésnek helyet adó helyiség mellett. Belesüppedt a műanyag borítású karosszékbe, és lehunyta a szemét.

Még ki kellett bírnia ezt az utolsó órát.

Teljesen mozdulatlanul ült, és a feszültség lassan elpárolgott. Máí' kevésbé szaggatottan vette a levegőt, és

anélkül is össze tudta érinteni a két tenyerét, hogy túlságosan koncentrálnia kellett volna a remegés leküzdésére. Talán nem lesz több kérdés. Talán már vége.

Ha pedig vége, akkor a többi már fáklyásmenet lesz, legfeljebb beszédekkel keli mondanivaló különféle fogadásokon. Az Év Szavazója!

Ő, Norman Muller, a hétköznapi eladó egy az indianai Bloomingtonban található kisáruházból, nem született nagy tettekre, és soha nem is ért el semmit az életben, mégis abba a különleges helyzetbe került, hogy a nagyság kivetette rá hálóját.

A történészek úgy fogják emlegetni ezt a napot, mint a 2008-as Muller-választás napját. Ez lesz a neve: a Muller-választás napja.

A köszereplés, egy jobb állás, a Sarah szerint annyira fontos pénzhalom csupán egy apró áramlatot kért gondolatai örvényéből. Persze, örülni fog, ha ezek összejönnek. Nem tagadhatta le. Ám abban a pillanatban egészen más dolog foglalkoztatta.

Látens hazafiság ébredett benne. Végül is, az imént az egész választókörzetet képviselte. Ő volt a választókörzet fókuszpontja. Ezen a napon ő volt egész Amerika egy személyben!

Kinyílt az ajtó, és erre az ő szemhéja is felpattant. Gyomra összeszorult egy pillanatra. Csak ne legyen több kérdés!

De Paulson mosolyogva nézett be a helyiségbe:

- Ennyi volt, Mr. Muller!
- Nincs több kérdés, uram?
- Nincs rá szükség. Minden a lehető legnagyobb rendben ment. Visszakísérik az otthonába, és ismét magánszemélyé válhat. Legalábbis, amennyire a nép engedi.
- Köszönöm! Köszönöm! - tört ki Normanból a hála. - Megmondaná, hogy kit választottak meg?

Paulson megrázta a fejét.

- Magának is meg kell várnia a hivatalos közleményt. A szabályok meglehetősen szigorúak. Nem mondhatjuk meg. Megérti, ugye?
- Persze, igen, megértem... - Norman zavarban volt.
- Az aláírásra váró papírok a titkosszolgálatnál vannak.
- Igen, persze... - Norman Mullert hirtelen elöntötte a büszkeség. Teljes erővel. Büszke volt.

Ebben a tökéletlen világban az első és legnagyobb elektronikus demokrácia szuverén polgárai Norman Mulleren (rajta!) keresztül ismét gyakorolhatták szabad, elidegeníthetetlen kiváltságukat.

(Habony Gábor)